

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-3180/1-2
10.8.2026.
Ј а г о д и н а

На основу члана 11. став 3. Правилника о пријави и одбрани завршног рада на мастер академским студијама (број: 01-5812/1, од 24.12.2019.), а у складу са одлуком Наставно-научног већа Факултета, број: 01-5115/1, од 14.11.2019. године, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда основне школе*, кандидата Јоване Девећ и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеног завршног рада* број 01-3180/1 од 10.8.2026. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеци Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено администратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 10.8.2026. године.

Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Ана Келер
Ана Келер

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Ј А Г О Д И Н А

ПРИМЉЕНО	10.8.2026.г.		
Орг. јед.	Број	Прав.	Водж.
01-3180/1			

ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу број **01-2898/1** од **7. 10. 2025.** године образована је Комисија за оцену и одбрану мастер рада под називом *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда основне школе*, кандидата **Јоване Девић**, IV-19/2024-МС, студента мастер академских студија на студијском програму МАС Професор предметне наставе (у даљем тексту: Комисија), у саставу:

1. Проф. др **Бранко Илић**, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, ужа научна област *Књижевност са методиком*, председник Комисије,
2. Проф. др **Маја Димитријевић**, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, ужа научна област *Методика наставе српског језика и књижевности*, члан Комисије,
3. Проф. др **Снежана Марковић**, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, ужа научна област *Методика наставе српског језика и књижевности*, члан- ментор.

Након прегледа урађеног мастер рада Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Јована Девић (број досијеа IV-19/2024-МС) уписала је мастер академске студије *Професор предметне наставе* на Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу школске 2024/2025. године. Кандидат је након добијене сагласности ментора предао Служби за студентска и наставна питања Факултета мастер рад под називом *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда основне школе*.

Мастер рад *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда основне школе*, има за циљ да истражи значај и могућности стваралачког приступа у настави књижевности, са посебним освртом на романе који су заступљени у наставним програмима за предмет Српски језик и књижевност у вишим разредима основне школе. Полази се од претпоставке да традиционални модели наставе попут аналитичко-синтетичког приступа

или интерпретације књижевног текста, иако значајни, често нису довољни да подстакну ученике на дубље разумевање књижевног текста и развијање критичког мишљења. У раду се разматрају методичке стратегије које би могле да подстакну ученике да размишљају и тумаче ликове, радњу и теме подстакнути проблемским истраживачким задацима, чиме се унапређује њихова читалачка писменост, мотивисаност за учење и емоционални доживљај књижевног дела. Роман се не сагледава само као текст за анализу, већ као инспирација за лични израз и стваралаштво. Стваралачке активности као што су креативно писање, драматизација, визуелне и медијске интерпретације омогућавају ученицима активну улогу у процесу учења.

Полазећи од претпоставке да и читанка, односно дидактичко-методичка апаратура у њој, може да има значајну улогу у разумевању и доживљају одломка романа код ученика, кандидат је спровео истраживање које је имало за циљ да утврди на који начин дидактичко-методичка апаратура у читанкама доприноси бољем доживљају књижевног дела, развоју писмености код ученика и формирању трајног интересовања за читање.

Рад се састоји од 10 поглавља која постепено воде од теоријских поставки, *Теоријског оквира рада*, места *Романа у настави књижевности у старијим разредима основне школе*, *Заступљености романа у наставним програмима за предмет Српски језик и књижевност у наставним програмима од 5. до 8. разреда*, преко *Истраживања и Анализе и интерпретације резултата истраживања* до практичне примене односно поглавља *О стваралачком приступу у наставној пракси*, до *Педагошких импликација и Закључка*. У раду је примењен методолошки плурализам - метода теоријске анализе, дескриптивна метода, а у делу које се односи на истраживање примењене су технике анкетања и скалирања. Сprovedено истраживање, у којем је учествовало 85 ученика старијих разреда основне школе, имало је за циљ да испита ставове ученика о начину обраде романа у настави књижевности и да утврди у којој мери стваралачки приступ подстиче њихову мотивацију и читалачке навике.

У оквиру поглавља *Теоријски оквир рада*, кандидат полази од постојеће наставне праксе у којој уочава доминацију нормативног над стваралачким приступом у тумачењу књижевних дела, истовремено указујући на другачијост позиције свих учесника у настави и на њихове улоге у тумачењу и разумевању романа, као посебне врсте књижевних остварења. Кандидат наглашава појам и значај стваралачког приступа у настави књижевности и указује на потребу да ученик у настави буде ангажован и третиран као неко ко активно учествује у припремању, реализацији и вредновању наставног рада и ко се у пуној мери ангажује и испољава и као индивидуа и као члан колектива. Посебна пажња посвећена је улози наставника у подстицању стваралачког приступа књижевном делу, задацима којима подстиче ученике да уочавају значења, симболе и скривене поруке, а не само да репродукују садржај. Наставник не нуди готова решења, већ кроз дијалог и проблемска питања подстиче ученике да самостално долазе до закључака, како у садржинској и идејној анализи, тако и у етичком и психолошком тумачењу ликова. Посебан значај има усмеравање ученика ка различитим могућностима тумачења, чиме се развија њихово критичко и стваралачко мишљење. Приликом анализе језика и стила наставник подстиче ученике да уоче изражајна средства и да их повежу са укупним доживљајем дела, чиме се развија осетљивост за уметнички израз. Посебно је важна улога наставника у организовању стваралачких активности, којима ученици могу да изразе своје разумевање дела (креативно писање, драматизација, стваралачко препричавање), чиме се подстиче њихова креативност и лични однос према књижевности.

У наредном сегменту рада кандидат разматра место романа у књижевности за децу, пратећи књижевноисторијски развој ове епске врсте, потом компетенције ученика када су у питању читање и рецепција романа, указујући да се читалачке компетенције ученика развијају кроз низ психолошко-васпитно-образовних аспеката које у наставном процесу треба међусобно објединити и допуњавати. У контексту одрастања и сазревања младих личности, ово представља један од најзначајнијих циљева наставе књижевности.

Поглавље *Заступљеност романа у наставним програмима за предмет Српски језик и књижевност од 5. до 8. разреда* пружа увид у избор романа који су, било у одломцима или целини, заступљени у настави. Имајући у виду да је читанка основни извор књижевних текстова који се читају и тумаче у настави, кандидат је посебну пажњу посветио

дидактичко-методичкој апаратури у читанкама. Поред књижевних текстова који су примарни, у читанци се појављују и секундарни текстови – књижевнонаучни, књижевноисторијски, књижевнокритички, као и предлози и питања за разумевање и тумачење текста. Ови секундарни, или мета-текстови, треба да омогуће боље разумевање и тумачење књижевних текстова. Међу секундарним текстовима веома су битни дидактичко-методички који читанку и уобличавају у уџбеник.

У делу рада *Методологија истраживања* представљени су предмет и циљеви истраживања, задаци и хипотезе, као и методе, технике и узорак истраживања.

У поглављу рада под називом *Анализа и интерпретација резултата истраживања*, кандидат представља резултате истраживања до којих је дошао анкетирањем 85 ученика, узраста од петог до осмог разреда основне школе „Станоје Главаш“ из Глибовца. Одговори ученика потврђују хипотезе од којих је кандидат пошао у истраживању.

Ученици највише памте романе који имају занимљиве теме, јунаке и догађаје, посебно авантуристичке и занимљиве приче са храбрим јунацима или интригантним заплетима. Разлози за памћење укључују интересантне ликове, узбудљиве догађаје и могућност идентификације са јунацима. Ови резултати указују на значај избора лектире која мотивише ученике и подстиче читање ван школе. Резултати показују да би школска пракса обраде романа могла више да подстиче читање романа у целини, јер већина ученика жели потпуну слику приче. Коришћење само одломака делимично задовољава потребе ученика, али не омогућава увек пун увид у структуру и развој радње. Ученици сматрају да су одломци из читанке недовољни за потпуно доживљавање романа, упркос чињеници да се током школске обраде романа настоји да се дочара целина дела. Неспорно је да разговор о одломку доприноси развоју читалачких интересовањ ученика и мотивацији за самостално читање.

Резултати показују да, иако постоје примери добре праксе, још увек је потребно повећати могућности за активно учешће ученика у стваралачким активностима. Такве активности подстичу креативност, дубље разумевање текста и развијање личног односа према роману. Ученици предлажу више стваралачких активности (писање другог краја, драматизација), више визуелног материјала (илустрације, карте, слике), читање целих

романа, а не само одломака, и више дискусија у разреду о ликовима и радњи. Неки ученици би волели и интерактивније методе, као што су игре улога и рад у групама.

Поглавље *Стваралачки приступ обради романа у наставној пракси* доноси примере обраде романа *Хајдуци*, Бранислава Нушића у петом разреду, романа *Бели очњак*, Џека Лондона, у шестом разреду, романа *Мали принц* у седмом разреду и романа *Ловац у жити* у осмом разреду основне школе. Ово поглавље је најобимније и у њему кандидат указује на бројне могућности примене истраживачких, креативних и стваралачких активности којима ученици могу бити ангажовани за активно учешће на часу обраде поменутих романа. Романи су тематски распоређени тако да прате развој младог човека од његових дејих несташлука, првих поимања и размишљања о животу, до сукоба са светом и људима у потрази за сопственим идентитетом.

Кандидат је у *Педагошким импликацијама* још једном истакао да је потребно наставу обогатити стваралачким активностима као што су креативно писање, драматизација, илустрација јер такве активности подстичу развој маште, критичког мишљења и комуникацијских вештина чиме ученик постаје активни учесник наставног процеса.

Посебна педагошка вредност стваралачког приступа огледа се у развоју читалачких компетенција. Велики број ученика изразио је жељу да прочита роман у целини након обраде на часу, па је улога наставника да пружи ученицима додатне могућности за истраживачко читање.

У *Закључку* је још једном истакнута потреба да се у наставну праксу уведе више целокупних књижевних текстова, како би ученици могли да стекну потпунији утисак о ликовима, радњи и уметничком свету књижевног дела. Ученици су посебно истакли значај стваралачких активности: писања, драматизације и илустровања као подстицајних облика рада у настави романа. Резултати истраживања указују да већина ученика наводи управо овакве активности као оне које највише мотивишу за учешће на часу.

Одговори ученика показују да обрада одломака романа у читанкама подстиче развој читалачких интересовања. Значајан број ученика наводи да након наставе пожели да прочита роман у целини или неко сродно дело. Ови подаци указују да часови обраде романа могу имати важну улогу у развоју читалачких интересовања и навика.

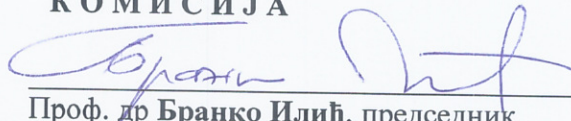
Мастер рад *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда* Јоване Девих урађен је у складу са одабраном темом и садржи све битне елементе неопходне за овакву врсту рада. Коришћењем адекватних метода рада добијени су

результати који су анализирани и дискутовани, након чега су изведени одговарајући закључци. Кандидат је користио релевантну литературу и показао способност да адекватно прикупи, обради и презентује резултате свог истраживања.

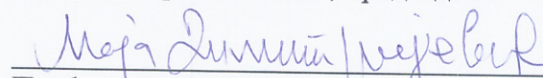
На основу укупне оцене мастер рад *Стваралачки приступ романима у настави књижевности старијих разреда* кандидата Јоване Девих, чланови Комисије потврђују да су испуњени сви услови предвиђени Правилником о пријави и одбрани завршног рада на мастер академским студијама Факултета за његову јавну одбрану и са задовољством предлажу исту.

У Јагодини, 7. августа 2026. године

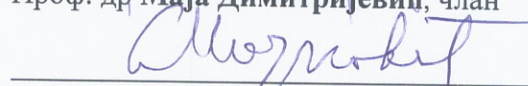
КОМИСИЈА

Проф. др Бранко Илић, председник

Проф. др Маја Димитријевић, члан

Проф. др Снежана Марковић, члан-ментор